

Mikä ihmeen bioanalyytikko?

Aloitat paaston jo edellisenä iltana. Sinulla on varattu aika laboratorioon kontrolliverikokeisiin. Aamulla herää ja muistat, että saat juoda ainoastaan puoli lasillista vettä ja ottaa sallitut aamulääkkeet. Saavut laboratorioon ja sinut kutsutaan näytteenottohuoneeseen. Muutaman minuutin kuluttua tulet huoneesta pois painaen kyynärtaipeen pistokohtaa. Nopea juttu! Nyt syömään aamupalaa ja aloittamaan päivää normaalirytmien mukaisesti. Mutta kuka on tuo laboratoriossa sinusta näytteen ottanut hoitaja? Hän on bioanalyytikko, aiemmalta nimitykseltään laboratoriohoitaja. Hän on näytteenoton ja laboratoriotyöskentelyn rautainen ammattilainen!

Tuohon muutamia minuitteja kestävään tapahtumaan, näytteenottoon, sisältyy valtavasti erilaisia muuttujia. Oikeat näytteenottoputket, neulan valinta, näytteenottoputkien oikea ottojärjestys, putkien oikea täyttömäärä ja putkien sekoitusmäärä vain muutamia mainittuna. Näytteenoton jälkeen bioanalyytikot esikäsittelevät näytteet ennen kuin ne analysoidaan enemmän tai vähemmän koneellisesti. Kaikki nämä muuttujat ennen analyysia vaikuttavat paljon siihen, millainen tulos lääkärin määräämästä kokeesta saadaan. Tuloksen perusteella lääkäri määrää lisäkokeita, tekee diagnoosin, muuttaa lääkitystä tai toteaa tilanteen olevan potilaan kohdalla kunnossa. Ei siis ole kysymys ihan mistä tahansa ammatista, sillä ennen analyysia tapahtuvat virheet kattavat jopa 50-70% kaikista virheistä, joita laboratoriotutkimuksissa tapahtuu.

Tänään, 15.4., vietetään kansainvälistä bioanalyytikkopäivää. Bioanalyytikon koulutus on yhtä pitkä kuin sairaanhoitajien tai röntgenhoitajien; 3,5 vuotta sisältäen 210 opintopistettä. Koulutukseen kuuluu näytteenottoa ja näytteenkäsittelyyn liittyviä opintoja lähes kymmenen viikon ajan. Näytteenoton lisäksi bioanalyytikot osallistuvat näytteiden analysointiin usealla eri erikoisalalla, joista jokaisesta on laajat ammattiopinnot. Bioanalyytikot työskentelevät mikrobiologian laboratoriossa, jossa valmistuvat mm. bakteeriviljelyt erilaisista näyttemateriaaleista. Patologian laboratoriossa työskentelevät valmistelevat ja esitarkastavat kudosisäilytys- ja solunäytteitä patologin tutkittavaksi. Fysiologian laboratoriossa tehdään mm. puhalluskokeita ja otetaan sydänfilmejä. Neurofysiologian laboratoriossa tutkitaan aivojen ja hermojen toimintaa. Kemian- ja hematologian laboratoriossa työskennellään vuorokauden ympäri ja varmistetaan, että mm. tulehdusarvot, pienet verenkuvat ja maksa-arvot tulevat ajallaan ja nopeasti. Monille tuntematon verikeskustoiminta on myöskin bioanalyytikkojen erikoisosaamisala. Bioanalyytikot tutkivat mm. potilaiden veriryhmän ja varmistavat laboratoriotutkimuksien, että verta tarvitseva potilas saa juuri itselleen sopivaa verta. Bioanalyytikot työskentelevät myös monissa lääketieteellisissä tutkimuksissa laboratorio-osajina. Bioanalyytikoiden tehtävänkuvaan kuuluu myös muiden ammattiryhmien, kuten esimerkiksi kotisairaanhoitajien, kouluttaminen näytteenottoon. Näiden ammattiryhmien kanssa tehdään tiiviisti yhteistyötä luotettavien laboratoriotutkimusten varmistamiseksi.

Monella paikkakunnalla on pulaa bioanalytikoista tai heidän ammattitaitoaan ei arvosteta näytteenottajina. Ajatellaan ehkä, että näytteenoton osaa kuka tahansa. Tämä huolestuttaa ammattiyhdistystämme. Miten turvaamme laadukkaan näytteenoton, esikäsittelyn ja analysoinnin? Joillain paikkakunnilla tilanne on niin hälyttävä, että lähihoitajat ja sairaanhoitajat ottavat verinäytteitä. Lähi- ja sairaanhoitajat ovat ammattilaisia monessa muussa potilaan hoitoon liittyvässä asiassa, mutta näytteenotto on bioanalyytikon erikoisosaamisalaa. Kuten edellä kerrottiin, ei näytteenotto ole vain veren putkeen saamista

ja juuri näytteenotossa voi monia asia mennä ratkaisevasti pieleen. Bioanalyytikot ovat myös ammattilaisia ohjaamaan asiakasta laadukkaaseen näytteenottoon esimerkiksi virtsanäytteenotossa. Koko laboratorioprosessin esivalmisteluista aina tuloksen saamiseen asti tunteva bioanalyytikko ymmärtää miten tärkeä rooli onnistuneella näytteenotolla ja näytteen esikäsittelyillä on. Näytteenottotilanne on lähes ainoa tilanne, jossa bioanalyytikko näkyy näytteenoton asiakkaille tai vuodeosaston potilaille. Ja tässäkin tilanteessa monet ajattelevat, että bioanalyytikot tekevät kiusaa tai nauttivat toisen kivusta. Kuitenkin bioanalyytikon ammattitaito ja panos potilaan hoidossa on suuri. Vaadi siis näytteenottajaksi ammattitaitoa ja osaamista – vaadi bioanalyytikko!

Mikäli kiinnostuit alasta ja haluat mukaan ammattitaitoiseen joukkoomme, käy tutustumassa ammattiin ja sen opiskelumahdollisuuksiin Suomen Bioanalytikkoliiton sivuilla.

Lakeuden Bioanalyytikot LaBit ry